

KREDİ KARTI KULLANIM ALIŞKANLIKLARINDA KATEGORİK DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER VE BİREYLERİN DAVRANIŞAL EĞİLİMLERİ: BİLECİK ÖRNEĞİ¹

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin YILMAZ

Bilecik Şeyh Edebali
Üniversitesi, İİBF
hyilmaz64@yahoo.com

Gamze SANCAR BUDAK
sancarg@hotmail.com

Doç. Dr. Bülent BAŞARAN
Bilecik Şeyh Edebali
Üniversitesi, İİBF
bulent.basaran@bilecik.edu.tr

ÖZET

Kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenler tüketicilerin çeşitli demografik özellikleriyle ilişkilendirilebilir. Kimi demografik özelliğe sahip tüketiciler bazı kategorilere daha çok girerken kimileri de daha az girecektir. Böylelikle hangi tüketicilerin kredi kartı konusunda neye eğimli oldukları ortaya konabilir. Tamamen kategorik verilerin değerlendirildiği bu çalışmada anket verileri Bilecik merkez ilçe sınırları içerisinde çalışan 514 kredi kartı sahibi devlet memurundan toplanmıştır. Pearson ki-kare analizi ile toplam 138 hipotez test edilmiştir. Yaş, cinsiyet ve medeni durum gibi demografik değişkenlerle kredi kartlarını ilgilendiren birçok kategorik değişken arasında anlamlı ilişkiler çıkmıştır. Kredi kartı ve kişilerin borçlanma alışkanlıklarını içeren değişkenlerle diğer birçok kategorik değişken arasında da anlamlı ilişkiler çıkmıştır. Özellikle aralarında anlamlı ilişkiler çıkan kategorik değişkenlerde tüketicilerin bazı kategorilere girmeye daha meyilli oldukları gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kredi Kartı, Tüketici Finansmanı, Kategorik Değişken, Kontenjans Tablosu.

RELATIONSHIPS AMONG CATEGORICAL VARIABLES IN CREDIT CARD USAGE HABITS AND BEHAVIORAL TENDENCIES OF INDIVIDUALS: THE CASE OF BİLECİK

ABSTRACT

Categorical variables regarding credit cards can be relatable to some demographical characteristics of consumers. Consumers who are in some demographical characteristics are mostly in some categories while some others are fewer in those categories. Therefore, it is possible to find out which consumers have a tendency what kind of things regarding credit cards. Survey data have been collected from 514 credit card holder public servants in Bilecik central district and only categorical variables have been evaluated in this study. Totally, 138 hypotheses were tested by Pearson chi-square analysis. Some demographical variables like age, gender, marital status have been found related to many categorical variables regarding credit cards. It's observed that other relations have been found between the variables regarding both credit cards and consumers' loan taking habits, and many other categorical variables. Especially for significantly related variables, consumers have been found that they had more tendency to be inside some categories mostly.

Keywords: Credit Card, Consumer Finance, Categorical Variable, Contingency Table.

¹Bu makalede Gamze Sancar Budak'ın (2011), "Tüketici Finansmanında Kredi Kartlarının Rasyonel Kullanımı: Bilecik İli Örneği" isimli, Bilecik Üni. SBE, İşletme ABD, Yüksek Lisans Tezi'nin demografik verilerinden yararlanılmıştır.

1. Giriş

Türkiye’de bankacılık sektörünün ve kartlı ödeme sistem yapısının teknoloji paralelinde gelişmesi, 1950’lerden günümüze önceleri sadece gelir seviyesi yüksek kişilere verilen kredi kartlarının, günümüzde neredeyse herkes tarafından kullanılabilir bir finansman aracına dönüşmesini sağlamıştır. Bankaların, bu artışı teşvik edici farklı uygulamaları tüketiciler açısından gelir ile harcama limitleri arasında büyük uçurumlar oluşmasına neden olmakta, bu durum kredi kartı sahibi kişilerin potansiyel borçlu olma ihtimalini arttırmaktadır. Bu süreçte tüketicinin ödeyemeyeceği borç yükü altına girmemesi için kredi kartı ile yapacağı harcamalarda gelirini, kart limitini ve faiz oranlarını göz önünde bulundurması, kredi kartı borcunu son ödeme tarihinde tamamen ödemesi gibi rasyonel alışkanlıklar kazanması ve kredi kartı kullanımı konusunda bilinçlenmesi gerekmektedir.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde, kredi kartının kişileri gelirinin oldukça üzerinde harcama eğilimine doğru sürükleyebileceğine ve rasyonel (akılcı) kullanılmadığında yüksek faiz oranı ve işlem bedelleri nedeniyle sürekli olarak borçlu bir şekilde yaşamını süren kişilerin sayısını arttırabileceğine dikkat çeken çalışmaların arttığı görülmektedir (Çırpan, 2000:100; Durukan vd., 2005:150; Girginer vd., 2008:194). Türkiye’de kredi kartları konusunda yapılmış bilimsel çalışmaların daha çok kredi kartı sahiplerinin demografik özelliklerini ortaya koymaya ve bankaların pazarlama çalışmalarına katkıda bulunmaya yönelik oldukları görülmektedir (Çavuş, 2006:173-187; Aşan, 2007:256-267; Yılmaz & Çatalbaş, 2007:83-94; Gökçen & Kaya, 2009:3-17; Oktay vd., 2009:1-22; Tunali & Taloğlu, 2010:81-101; Ayden & Demir, 2011:34-47; Ucal vd., 2011:9023-9030). Diğer ülkelerde kredi kartlarıyla ilgili yapılan çalışmalarda ise araştırma evreninin daha çok öğrencilerden oluştuğu görülmektedir (Hayhoe vd., 1999:643-656; Warwick & Mansfield, 2000:617-626; Jones, 2005:9-16; Norvilitis vd., 2006:1395-1413; Wang, 2011:85-100).

Bu çalışmanın amacı kredi kartı kullanım alışkanlıklarını içeren mümkün olduğunca çok sayıda kategorik değişkenin hem kendi aralarındaki hem de tüketicilerin temel demografik özellikleri arasındaki ilişkilerini bulabilmek ve ayrıca tüketicilerin kredi kartı kullanma alışkanlıklarında bu kategorilerden hangilerine ait olmaya daha çok meyilli olduklarını ortaya koyabilmektir. Böylelikle, konuyla ilgili olan akademik ve uygulayıcı çevrelere kredi kartlarının tüketici finansmanındaki rolünü geniş bir perspektiften değerlendirebilme imkanı sunulacaktır. Bu çalışmada önce literatürde sık kullanılan demografik özelliklerin kredi kartıyla ilişkilerine değinilecektir. Aynı bölüm içerisinde, kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenler yine literatür desteğiyle tesbit edilecektir. Üçüncü bölümde kategorik değişkenler arasındaki ilişkilerden yola çıkılarak araştırmanın hipotezleri belirlenecektir. Verilerin toplanma süreci ve yapılan analizler dördüncü bölüm olan metodoloji bölümünde sunulmaktadır. Anlamlı ve anlamsız çıkan hipotezlerin ve elde edilen kontenjans yüzdelerinin geniş bir değerlendirmesi beşinci bölümün konusudur. Altıncı bölümde araştırmanın sınırlılıkları ve gelecekte yapılabilecekler sunulduktan sonra yedinci bölüm olan sonuç bölümünde genel bir değerlendirme yapılmaktadır.

2. Literatür Araştırması

Kredi kartları konusunda Türkiye’de yapılan bazı çalışmalar müşterilerin demografik özelliklerinin kredi kartı tercihlerinde nasıl etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Gökçen & Kaya (2009:3-17) tarafından yapılan bir çalışma kredi kartının sahip olduğu işlevlerin müşterilerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek gibi demografik özelliklerine göre şekillendirilmesinin kartın kullanıma olasılığını arttırdığını ortaya koymaktadır. Cengiz (2009:179-196) tarafından yapılan bir araştırma yaş ve cinsiyet demografik değişkenlerinin bireylerin mevcut bir kredi kartını elde tutma olasılığını etkilediğini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda kadınların mevcut bir kredi kartını değiştirmeye daha yatkın oldukları ve yaşın artmasına bağlı olarak kredi kartı değiştirme olasılığının arttığı tespiti yapılmıştır. Aşan (2007:256-267) tarafından yapılan ve bir bankanın kredi kartı müşterilerinin özelliklerine göre gruplandırılması ile müşterilerin sosyo-ekonomik özelliklerinin kümeleme analizi ile incelenmesini konu edinen bir başka çalışmada demografik özelliklerin sosyo-ekonomik özelliklere göre farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Torlak (2002:67-78) tarafından yapılan çalışma, demografik değişkenlerden eğitim düzeyi ve mesleğe göre kredi kartı kullanma nedeninin farklılaştığını ortaya koymaktadır. Diğer taraftan çalışmada gelir düzeyi arttıkça kredi kartı ile yapılan harcama miktarının arttığı bulgusuna ulaşılmış, kart sahipliği süresi ile harcama alışkanlıkları arasında bir ilişki bulunamamıştır. Kızgın (2009:93-110) tarafından yapılan bir başka çalışmanın bulguları, bireylerin kredi kartı kullanma tercihinde cinsiyet, yaş, eğitim durumu değişkenlerinin etkili olduğunu; sahip olunan kredi kartı sayısında ise cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve medeni durum değişkenlerinin etkili olduğunu göstermektedir. Ucal vd. (2011:9023-9030) tarafından yapılan bir başka araştırmanın bulguları Türkiye’de üniversite öğrencileri arasında kadınların erkeklere nazaran kredi kartı kullanmaya daha az meyilli olduğunu göstermektedir. Altan & Göktürk (2008:110-127) tarafından memurlar üzerinde yapılan çalışmada, hesap özeti takip sıklığı, aylık gelir ve eğitim düzeyinin artmasına bağlı olarak kredi kartı borcunun tamamını ödeme olasılığının da arttığı; yaş, ailedeki birey sayısı ve sahip olunan kredi kartı sayısı arttıkça borcun tamamını ödeme olasılığının azaldığı tespiti yapılmıştır. Yeniçeri ve Akturan (2007:243-266), çalışmalarında kredi kartını bilinçsiz kullanan tüketicilerin kart limitlerini sonuna kadar harcadıkları, bir kredi kartına ilişkin ödemeyi başka bir kredi kartı ile yaptıkları, kredi kartı borcunun genellikle minimum tutarını ödedikleri ve kredi kartı ile yaptıkları alışverişlerde ürün fiyatlarına dikkat etmedikleri bulgusuna ulaşmıştır. Ceylan (2006:94-112) tarafından yapılan bir tez çalışmada yaş, eğitim düzeyi, meslek, sahip olunan kredi kartı sayısı, kredi kartı uygulamasında faizin nasıl hesaplandığını bilip bilmeme, kart ekstre bilgilerinin hangi yollarla ulaştırıldığını bilip bilmeme, ekstre borcunun ne kadar geleceğini öngörme, ekstre borcunun ne kadarının ödendiği ile kredi kartı borcu nedeniyle temerrüde düşme durumu arasında anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur.

Türkiye dışındaki ülkelerde yapılan bazı çalışmalarda da yine kredi kartı ve kişilerin demografik özellikleri arasındaki ilişkilere ışık tutanlara rastlamak mümkündür. Hayhoe vd. (1999:643-656) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada dört ya da daha fazla sayıda kredi kartı olan, finansal eğitim almış ve bayan öğrencilerin, arkadaşlarından ve çevresinden daha az borç aldığı, harcamalarında daha planlı davrandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışma bulguları yaş ve kredi kartı sayısı arttıkça kredi kartının kredi özelliğine duyarlılığın arttığını ortaya

koymaktadır. Hyytinen ve Takalo (2008:3-33) tarafından Finlandiya’da yapılan bir araştırmada, gelir düzeyi ve tüketicilerin kartlı ödeme araçlarını bilinçli kullanımı arasında pozitif yönlü ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca birden fazla kartlı ödeme aracı kullanmanın, bilinçli kullanımı olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Norvilitis vd. (2006:1395-1413) tarafından lisans öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilen bir çalışmada; kişisel faktörler, kişisel borçlanma eğilimi ve finansal bilgi düzeyinin kredi kartı ile borçlanma düzeyini nasıl açıkladığı incelenmiştir. Çalışma sonucunda kredi kartı borcu ile sahip olunan kart sayısı ve finansal bilgi eksikliği ile kredi kartı ile borçlanma arasında anlamlı korelasyonlar olduğu bulunmuştur. Kim ve De Vaney (2001:68-79) tarafından yapılan bir araştırmanın bulguları aylık gelir, varlık miktarı ve kredi kartı sayısı ile kredi kartı borcu arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

3. Hipotezlerin Oluşturulması

Bireylerin kredi kartını kullanma alışkanlıkları ve kredi kartını kullandıktan sonra maruz kaldıkları sonuçlar türlü değişkenler altında kategorize edilebilir. Bunlara kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenler denilirse, bireylerin demografik özellikleriyle kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenler arasında bazı ilişkilerin olabileceği düşünülmektedir. Demografik özellikler açısından kimi kategorilere giren bireyler kredi kartını ilgilendiren değişkenlerin bazı kategorilerine girmeye daha meyilli iken kimileri de aynı kategorilere girmeye daha az meyilli olacaktır. Kimileri kredi kartına ve onu kullanmakla doğan sonuçlara karşı daha dikkatli davranırken kimileri ise bu konuya daha az duyarlı olabilmekte, kendilerini hiçte arzu edilmedik bir kategorinin içerisinde bulabilmektedir.

Kategorik değişkenler arasındaki ilişkileri bulmaya yönelik olarak bu çalışmada toplam 138 adet hipotez incelemeye alınmıştır. Bu hipotezler aşağıda belirtilen 23 hipotez kümesi içerisinde ifade edilmiştir. İlk 78 hipotez sırasıyla a (kredi kartı adeti), b (kredi kartı limitleri), c (aylık kredi kartı kullanım sıklığı), d (aylık kredi kartı borç tutarı), e (aylık kredi kartı borç ödeme miktarı), f (hiç temerrüde düştü mü?) harfleriyle gösterilen, parantez içerisindeki ifadeleri belirten ve bu değişkenlerle diğer kategorik değişkenler arasındaki ilişkiyi araştıran hipotezlerdir.

H1 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “yaşıyla” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H2 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “cinsiyetiyle” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H3 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “medeni durumuyla” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H4 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kaç yıldır kredi kartına sahip olmalarıyla” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H5 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “eğitim düzeyleriyle” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H6 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kredi kartlarını başkalarına kullandırıp kullandırmamalarıyla” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H7 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kredi kartlarını internet ortamında kullanıyor olup olmamalarıyla” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H8 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kart borçlarını hiç bankadan kredi kullanarak ödeyip ödemedikleriyle” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H9 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kart borçlarını hiç başka şahıslardan borç alarak ödeyip ödemedikleriyle” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H10 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kart borçlarını ödeme şekliyle” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H11 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “çalıştığı kurumdaki pozisyonlarıyla” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H12 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “hizmet yıllarıyla” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H13 (a, b, c, d, e, f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “aylık gelir düzeyleriyle” a, b, c, d, e ve f kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

Yukarıda belirlenen ve a, b, c, d, e ve f harfleriyle temsil edilen kategorik değişkenlerin kendi aralarında da anlamlı ilişkilerinin olabileceği düşünülmektedir. Bu maksatla toplamı 15 tane olan ve hepsi H14 içerisinde ifade bulan aşağıdaki hipotezler önerilmiştir:

H14 (a-b, a-c, a-d, a-e, a-f, b-c, b-d, b-e, b-f, c-d, c-e, c-f, d-e, d-f, e-f): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kredi kartı adeti (a)”, “kredi kartı limitleri (b)”, “aylık kredi kartı kullanım sıklığı (c)”, “aylık kredi kartı borç tutarı (d)”, “aylık kredi kartı borç ödeme miktarı (e)” ve “hiç temerrüde düşüp düşmeme (f)” kategorik değişkenlerinin birbirleriyle anlamlı ilişkileri vardır.

Bunlar haricinde yine yukarıda sıralanan hipotezlerde sözü edilen ancak aralarındaki ilişki henüz hipotez şekline dönüştürülmemiş bazı kategorik değişkenler arasında da anlamlı ilişkilerin olabileceği düşünülmektedir. Bu değişkenlere sırasıyla g (kredi kartını başkasına kullandırır mı?), h (kredi kartını internette kullanır mı?), ı (bankadan borçla ödedi mi?), i (kişilerden borçla ödedi mi?), j (ödeme şekli), k (kurumdaki pozisyonu), l (hizmet yılı) ve m (aylık geliri) dersek, buna göre her birinin içerisinde mutlaka kredi kartıyla ilgili en az bir değişkenin olduğu aşağıdaki son 45 hipotez önerilmiştir:

H15 (g, h, ı, i, j): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “yaşıyla” g, h, ı, i ve j kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H16 (g, h, ı, i, j): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “cinsiyetiyle” g, h, ı, i ve j kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H17 (g, h, ı, i, j): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “medeni durumuyla” g, h, ı, i ve j kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H18 (g, h, ı, i, j): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “eğitim düzeyleriyle” g, h, ı, i ve j kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H19 (h, ı, i, j, k, l, m): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kredi kartlarını başkalarına kulandırıp kullandırmamalarıyla” h, ı, i, j, k, l ve m kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H20 (ı, i, j, k, l, m): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kredi kartlarını internet ortamında kullanıyor olup olmamalarıyla” ı, i, j, k, l ve m kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H21 (i, j, k, l, m): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kart borçlarını hiç bankadan kredi kullanarak ödeyip ödemedikleriyle” i, j, k, l ve m kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H22 (j, k, l, m): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kart borçlarını hiç başka şahıslardan borç alarak ödeyip ödemedikleriyle” j, k, l ve m kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

H23 (k, l, m): Kamuda çalışan kredi kartı kullanan bireylerin “kart borçlarını ödeme şekliyle” k, l ve m kategorik değişkenleri arasında anlamlı ilişki vardır.

4. Araştırmanın Metodolojisi

4.1. Örneklem ve Anket

Çalışmada kullanılan kategorik değişkenlere ait soruların uygulanabilirliği iki kez ön test yapılarak incelenmiştir. Yapılan ilk ön testte anket formu 9-15 Şubat 2011 tarihleri arasında Bilecik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde (İİBF) okumakta olan kredi kartı sahibi 91 öğrenciye uygulanmıştır. Sorular revize edilerek yeniden düzeltilen anket formu bu kez, 21-25 Şubat 2011 tarihleri arasında paralel olarak, hem Bilecik Üniversitesi İİBF’de kredi kartı sahibi 159 öğrenciye hem de Ankara ilinde farklı kurumlarda çalışan kredi kartı sahibi 90 adet memura uygulanmıştır. Buradan elde edilen izlenim ve değerlendirmelere göre anket formu ikinci kez revize edilmiş ve son şeklini almıştır.

Araştırma Bilecik ili merkez ilçesinde, merkezi kamu kurumlarında çalışan personel sayısı ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın yapıldığı tarihte Bilecik ili Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğü’nden alınan bilgiye göre merkez ilçesinde bulunan merkezi kamu kurumlarında çalışan memur sayısı 3649 kişidir. Anket formu 9 Mart 2011 ve 25 Mart 2011 tarihleri arasında, merkezi kurumlarda çalışan kredi kartı sahibi 700 kamu personeline kolayda örnekleme yöntemiyle elden dağıtılmıştır. Kurum bilgisi ve şahsi bilgilere yer verilmemiştir. Uygulama sonucunda toplam 514 adet analiz edilebilir anket formu elde edilmiştir. Anketlerin geri dönüş oranı %73,4’tür. Anket formunun içeriği ve örneklemin dağılımı Tablo1’de sunulmaktadır.

Tablo 1: Örneklemen Dağılımı

		N	%	
Yaş (YA)	30 ve altı	102	19,8	
	31-35 arası	97	18,9	
	36-40 arası	144	28,0	
	41-45 arası	81	15,8	
	46 ve üzeri	90	17,5	
Cinsiyet (Cİ)	Kadın	195	37,9	
	Erkek	319	62,1	
Medeni durum (MD)	Bekar	88	17,1	
	Evli	426	82,9	
Kaç yıldır kredi kartına sahip? (KYKS)	4 yıldan az	98	19,1	
	4 yıl ve üzeri	416	80,9	
Eğitim düzeyi (ED)	Lise ve altı	82	16,0	
	Ön lisans	103	20,0	
	Lisans	277	53,9	
	Lisans üstü	52	10,1	
Kredi kartını ödeme şekli (KÖŞ)	Otomatik ödeme talimatıyla	189	36,8	
	ATM'den	122	23,7	
	Banka şubesinden	106	20,6	
	İnternette	96	18,7	
Çalıştığı kurumdaki pozisyonu (ÇKP)	Üst düzey yönetici memur	45	8,8	
	Orta düzey yönetici memur	52	10,1	
	Düz memur	417	81,1	
Hizmet yılı (HY)	1-5 yıl	95	18,5	
	6-10 yıl	83	16,1	
	11-15 yıl	141	27,4	
	16-20 yıl	96	18,7	
	21 ve üzeri yıl	98	19,1	
Aylık gelir (AG)	2000 ve altı	283	55,1	
	2001 ve üzeri	230	44,7	
Kredi kartı adeti (KA)	Bir	189	36,8	
	İki	194	37,7	
	Üç ve üzeri	131	25,5	
Kredi kart limitleri toplamı (KLT)	1000 ve altı	59	11,5	
	1001-2000 arası	92	17,9	
	2001-5000 arası	191	37,2	
	5001 ve üzeri	172	33,5	
Aylık kredi kartı kullanım sıklığı (AKKS)	3'ten az	98	19,1	
	3-6 kez	105	20,4	
	7-10 kez	121	23,5	
	10'dan fazla	190	37,0	
Aylık kredi kartı borç tutarı (AKBT)	0-500	137	26,7	
	501-1000	246	47,9	
	1001 ve üzeri	131	25,5	
Aylık kredi kartı borcunun ne kadarını öder? (AKBÖ)	Tamamından azını öderim	144	28,0	
	Tamamını öderim	370	72,0	
	Hayır (N)	%	Evet (N)	%
Kartını başkasına kullanır mı? (KBK)	325	63,2	189	36,8
Kartını internette kullanır mı? (KİK)	233	45,3	281	54,7
Hiç bankadan borç alarak kart borcunu ödedi mi? (BBKB)	413	80,4	101	19,6
Hiç şahıstan borç alarak kart borcunu ödedi mi? (ŞBKB)	459	89,3	55	10,7
Hiç temerrüde düştü mü? (TD)	446	86,8	66	12,8

4.2. Uygulanan Analizler ve Bulgular

Tüm kategorik değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde ve bölüm 3'te önerilen hipotezlerin test edilmesinde SPSS 17.0 bilgisayar programı kullanılmıştır. İki kategorik değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmede Pearson Ki-Kare analizleri yapılmıştır. Verilerin elde edildiği ölçek düzeyi (kategorik, nominal ölçek) ANOVA veya diğer türde parametrik testleri yapmaya elverişli olmadığı için parametrik olmayan ve bu veriler için en uygun olduğu düşünülen Pearson Ki-Kare testi uygulanmıştır. Tablo 2, H1-H13 arasındaki Pearson Ki-Kare Değerlerini göstermektedir. İstatistiksel olarak anlamlı olan hipotezlerin anlamlılık düzeyleri (p değerleri) koyultulmuş ve yıldızla işaretlenmiştir. Buna göre sırasıyla H1b, H1c, H1d, H1e, H2a, H2b, H2c, H2f, H3a, H3b, H3c, H3d, H3e, H4a, H4b, H4c, H4d, H4e, H5a, H5b, H5d, H6a, H6b, H6c, H6d, H6e, H7a, H7b, H7c, H7d, H7e, H8a, H8b, H8d, H8e, H8f, H9b, H9d, H9e, H9f, H10b, H10c, H10d, H10e, H11a, H11b, H11c, H11d, H12b, H12c, H12d, H12e, H12f, H13a, H13b, H13c, H13d, H13e hipotezleri kabul edilmiş; buna karşın H1a, H1f, H2d, H2e, H3f, H4f, H5c, H5e, H5f, H6f, H7e, H8c, H9a, H9c, H10a, H10f, H11e, H11f, H12a, H13f hipotezleri ise reddedilmiştir. Tablo 2'deki tüm hipotezlerin satır bazında hesaplanmış frekans yüzdeleri (kontenjans yüzdeleri) iki ayrı tablo halinde düzenlenmiştir. Tablo 3'te bunlardan sırasıyla a, f ve b hipotezleri için olanların, Tablo 4'te ise c, d ve e hipotezleri için olanların yüzdeleri sunulmaktadır. Tablo 3 ve 4'e bakılarak özellikle anlamlı çıkan hipotezlerdeki değişkenlerin alt kategorilerinde ne yönde eğilimlerin olduğunu gözlemlemek mümkündür. Buna ilişkin yorumlar bir sonraki bölümde sunulacaktır.

Tablo 2: H1-H13 Arası Hipotezlerin Pearson Ki-Kare Test Sonuçları

HİP		KK adeti (a)	KK limitleri (b)	Aylık KK kullanım sıklığı (c)	Aylık KK borç tutarı (d)	Aylık KK borç ödeme miktarı (e)	Hiç temerrüde düştü mü? (f)
H1 Yaş	χ^2	12,882	51,225	25,710	33,131	9,552	2,872
	p	0,116	0,000***	0,012**	0,000***	0,049**	0,580
	sd	8	12	12	8	4	4
H2 Cinsiyet	χ^2	9,811	20,382	11,442	1,631	0,006	4,884
	p	0,007***	0,000***	0,010**	0,442	0,940	0,027**
	sd	2	3	3	2	1	1
H3 Medeni durum	χ^2	4,636	16,726	12,155	38,227	5,939	0,014
	p	0,098*	0,001***	0,007***	0,000***	0,015**	0,904
	sd	2	3	3	2	1	1
H4 Kaç yıldır KK sahibi?	χ^2	14,861	8,950	42,148	14,526	5,696	0,045
	p	0,001***	0,030**	0,000***	0,001***	0,017**	0,832
	sd	2	3	3	2	1	1
H5 Eğitim düzeyi	χ^2	12,252	23,607	9,202	11,651	4,972	4,589
	p	0,057*	0,005***	0,419	0,070*	0,174	0,204
	sd	6	9	9	6	3	3
H6 KK başkasına kullandırır mı?	χ^2	8,508	6,288	9,277	9,869	7,067	2,373
	p	0,014**	0,098*	0,026**	0,007***	0,008***	0,123
	sd	2	3	3	2	1	1
H7 İnternette kullanır mı?	χ^2	12,957	21,392	14,172	22,889	4,111	0,042
	p	0,002***	0,000***	0,003***	0,000***	0,043**	0,837
	sd	2	3	3	2	1	1

H8	Bankadan borçla öder mi?	χ^2	6,121	9,940	2,357	9,316	28,784	32,397
		p	0,047**	0,019**	0,502	0,009***	0,000***	0,000***
		sd	2	3	3	2	1	1
H9	Kişilerden borçla öder mi?	χ^2	2,828	12,232	0,403	7,767	21,495	31,345
		p	0,243	0,007***	0,940	0,021**	0,000***	0,000***
		sd	2	3	3	2	1	1
H10	Ödeme şekli	χ^2	4,400	20,727	21,332	20,811	10,645	4,539
		p	0,623	0,014**	0,011**	0,002***	0,014**	0,209
		sd	6	9	9	6	3	3
H11	Pozisyon	χ^2	31,645	27,950	15,039	14,086	0,372	2,294
		p	0,000***	0,000***	0,020**	0,007***	0,830	0,318
		sd	4	6	6	4	2	2
H12	Hizmet yılı	χ^2	10,539	37,122	27,736	43,577	9,949	10,779
		p	0,229	0,000***	0,006***	0,000***	0,041**	0,029**
		sd	8	12	12	8	4	4
H13	Aylık gelir	χ^2	6,037	53,404	21,842	35,217	5,218	0,467
		p	0,049**	0,000***	0,000***	0,000***	0,022**	0,494
		sd	2	3	3	2	1	1

HİP: Hipotez; *p< 0,10; **p< 0,05; ***p< 0,01; sd: Serbestlik derecesi; KK: Kredi kartı.

Tablo 3: H1-H13 Arası a, f, b Hipotezlerinin Satırlara Göre Kontenjans Yüzdeleri

		KK adeti				Hiç temerrüde düştü mü?		KK limitleri			
		N	1	2	3+	Hayır	Evet	1000 ve altı	1001-2000	2001-5000	5001 ve üzeri
YA ^a	30 ve altı	102	46,1	39,2	14,7	86,3	13,7	22,5	24,5	42,2	10,8
	31-35 arası	97	37,1	40,2	22,7	87,6	12,4	10,3	17,5	35,1	37,1
	36-40 arası	144	36,1	36,8	27,1	84,7	15,3	6,3	15,3	43,1	35,4
	41-45 arası	81	34,6	35,8	29,6	86,3	13,8	4,9	23,5	29,6	42,0
	46 ve üzeri	90	28,9	36,7	34,4	92,1	7,9	14,4	10,0	31,1	44,4
Cİ ^b	Kadın	195	42,1	40,0	17,9	91,3	8,7	15,4	22,1	40,5	22,1
	Erkek	319	33,5	36,4	30,1	84,5	15,5	9,1	15,4	35,1	40,4
MD ^c	Bekar	88	44,3	38,6	17,0	87,5	12,5	18,2	23,9	42,0	15,9
	Evli	426	35,2	37,6	27,2	87,0	13,0	10,1	16,7	36,2	37,1
KYKS ^d	4 yıldan az	98	53,1	31,6	15,3	87,8	12,2	17,3	21,4	38,8	22,4
	4 yıl +	416	32,9	39,2	27,9	87,0	13,0	10,1	17,1	36,8	36,1
ED ^e	Lise ve altı	82	28,0	43,9	28,0	85,0	15,0	20,7	20,7	29,3	29,3
	Ön lisans	103	40,8	40,8	18,4	92,2	7,8	9,7	16,5	44,7	29,1
	Lisans	277	40,1	35,0	24,9	87,0	13,0	10,8	19,5	37,2	32,5
	Lisans üstü	52	25,0	36,5	38,5	80,8	19,2	3,8	7,7	34,6	53,8
KBK ^f	Hayır	325	38,5	40,3	21,2	88,9	11,1	12,3	20,3	37,2	30,2
	Evet	189	33,9	33,3	32,8	84,1	15,9	10,1	13,8	37,0	39,2
KİK ^g	Hayır	233	45,1	33,9	21,0	87,4	12,6	16,7	22,3	33,9	27,0
	Evet	281	29,9	40,9	29,2	86,8	13,2	7,1	14,2	39,9	38,8
BBKB ^h	Hayır	413	39,0	37,5	23,5	91,3	8,7	12,3	17,7	39,5	30,5
	Evet	101	27,7	38,6	33,7	70,0	30,0	7,9	18,8	27,7	45,5
ŞBKB ⁱ	Hayır	459	37,0	38,6	24,4	90,0	10,0	11,8	15,9	38,6	33,8
	Evet	55	34,5	30,9	34,5	63,0	37,0	9,1	34,5	25,5	30,9
KÖŞ ^j	Otm. öd. tl.	189	32,3	39,2	28,6	84,1	15,9	6,9	13,8	38,1	41,3
	ATM'den	122	41,0	36,9	22,1	88,4	11,6	16,4	23,8	34,4	25,4
	Banka şb.	106	40,6	37,7	21,7	85,7	14,3	14,2	20,8	39,6	25,5
	İnternette	96	36,5	35,4	28,1	92,7	7,3	11,5	14,6	36,5	37,5
ÇKP ^k	Üst d. yön.	45	17,8	28,9	53,3	82,2	17,8	8,9	11,1	20,0	60,0
	Ort. d. yön.	52	19,2	44,2	36,5	82,7	17,3	5,8	7,7	36,5	50,0
	Düz mem.	417	41,0	37,9	21,1	88,2	11,8	12,5	19,9	39,1	28,5

	1-5 yıl	95	44,2	38,9	16,8	88,4	11,6	21,1	22,1	44,2	12,6
	6-10 yıl	83	39,8	42,2	18,1	90,4	9,6	12,0	22,9	38,6	26,5
HY ¹	11-15 yıl	141	33,3	37,6	29,1	83,7	16,3	5,7	17,7	35,5	41,1
	16-20 yıl	96	35,4	35,4	29,2	81,1	18,9	11,5	13,5	34,4	40,6
	21 +	98	32,7	35,7	31,6	94,8	5,2	10,2	14,3	33,7	41,8
AG ^m	2000 ve altı	283	40,6	37,8	21,6	86,2	13,8	16,3	24,7	37,1	21,9
	2001 +	230	32,2	37,8	30,0	88,2	11,8	5,7	9,6	37,4	47,4

KK: Kredi kartı.^a Yaş.^b Cinsiyet.^c Medeni durum.^d Kaç yıldır kredi kartına sahip? ^e Eğitim düzeyi.^f Kartını başkasına kullandırır mı?^g Kartını internette kullanır mı?^h Hiç bankadan borç alarak kart borcunu ödedi mi?ⁱ Hiç şahıstan borç alarak kart borcunu ödedi mi?^j Kredi kartını ödeme şekli.^k Çalıştığı kurumdaki pozisyonu.¹ Hizmet yılı.^m Aylık gelir.

Tablo 4: H1-H13 Arası c, d, e Hipotezlerinin Satırlara Göre Kontenjans Yüzdeleri

		N	Aylık KK kullanım sıklığı				Aylık KK borç tutarı			Aylık KK borç ödeme miktarı	
			3'ten az	3-6	7-10	10'dan fazla	0-500	501-1000	1001 ve üzeri	Tam. azını	Tam.
YA ^a	30 ve altı	102	23,5	34,3	19,6	22,5	45,1	42,2	12,7	35,3	64,7
	31-35 arası	97	17,5	19,6	19,6	43,3	26,8	41,2	32,0	26,8	73,2
	36-40 arası	144	16,0	17,4	27,1	39,6	18,8	52,1	29,2	25,0	75,0
	41-45 arası	81	18,5	13,6	23,5	44,4	19,8	46,9	33,3	35,8	64,2
	46 ve üzeri	90	21,1	16,7	26,7	35,6	24,4	55,6	20,0	18,9	81,1
Cİ ^b	Kadın	195	18,5	24,6	28,2	28,7	29,7	45,1	25,1	28,2	71,8
	Erkek	319	19,4	17,9	20,7	42,0	24,8	49,5	25,7	27,9	72,1
MD ^c	Bekar	88	25,0	30,7	15,9	28,4	52,3	37,5	10,2	38,6	61,4
	Evli	426	17,8	18,3	25,1	38,7	21,4	50,0	28,6	25,8	74,2
KYKS ^d	4 yıldan az	98	38,8	27,6	12,2	21,4	41,8	39,8	18,4	37,8	62,2
	4 yıl ve üzeri	416	14,4	18,8	26,2	40,6	23,1	49,8	27,2	25,7	74,3
ED ^e	Lise ve altı	82	24,4	20,7	28,0	26,8	32,9	50,0	17,1	35,4	64,6
	Ön lisans	103	20,4	14,6	26,2	38,8	25,2	51,5	23,3	28,2	71,8
	Lisans	277	18,1	22,4	20,9	38,6	28,2	44,4	27,4	24,5	75,5
	Lisans üstü	52	13,5	21,2	25,0	40,4	11,5	55,8	32,7	34,6	65,4
KBK ^f	Hayır	325	22,2	21,8	23,1	32,9	29,8	48,9	21,2	24,0	76,0
	Evet	189	13,8	13,0	24,3	43,9	21,2	46,0	32,8	34,9	65,1
KİK ^g	Hayır	233	21,5	25,8	23,6	29,2	36,1	45,5	18,5	23,6	76,4
	Evet	281	17,1	16,0	23,5	43,4	18,9	49,8	31,3	31,7	68,3
BBKB ^h	Hayır	413	18,9	19,9	24,9	36,3	28,6	48,7	22,8	22,8	77,2
	Evet	101	19,8	22,8	17,8	39,6	18,8	44,6	36,6	49,5	50,5
ŞBKB ⁱ	Hayır	459	18,7	20,7	23,5	37,0	27,9	48,4	23,7	24,8	75,2
	Evet	55	21,8	18,2	23,6	36,4	16,4	43,6	40,0	54,5	45,5
KÖŞ ^j	Otm. öd. tl.	189	21,2	16,4	22,2	40,2	20,1	51,9	28,0	21,7	78,3
	ATM'den	122	18,9	23,0	25,4	32,8	35,2	42,6	22,1	38,5	61,5
	Banka şb.	106	24,5	28,3	21,7	25,5	37,7	42,5	19,8	28,3	71,7
	İnternetten	96	9,4	16,7	26,0	47,9	16,7	52,1	31,3	26,0	74,0
ÇKP ^k	Üst d. yön.	45	13,3	15,6	8,9	62,2	13,3	46,7	40,0	24,4	75,6
	Ort. d. yön.	52	19,2	21,2	21,2	38,5	13,5	53,8	32,7	26,9	73,1
	Düz mem.	417	19,7	20,9	25,4	34,1	29,7	47,2	23,0	28,5	71,5
HY ¹	1-5 yıl	95	25,3	30,5	22,1	22,1	47,4	43,2	9,5	25,3	74,7
	6-10 yıl	83	22,9	26,5	19,3	31,3	28,9	48,2	22,9	38,6	61,4
	11-15 yıl	141	12,8	16,3	24,1	46,8	17,7	50,4	31,9	30,5	69,5
	16-20 yıl	96	18,8	17,7	28,1	35,4	21,9	39,6	38,5	27,1	72,9
	21 +	98	19,4	14,3	23,5	42,9	22,4	56,1	21,4	18,4	81,6
AG ^m	2000 ve altı	283	23,7	22,6	25,4	28,3	35,0	48,4	16,6	32,2	67,8
	2001 +	230	13,5	17,8	21,3	47,4	16,5	47,4	36,1	23,0	77,0

KK: Kredi kartı.^a Yaş.^b Cinsiyet.^c Medeni durum.^d Kaç yıldır kredi kartına sahip? ^e Eğitim düzeyi.^f Kartını başkasına kullandırır mı? ^g Kartını internette kullanır mı? ^h Hiç bankadan borç alarak kart borcunu ödedi mi? ⁱ

Hiç şahıstan borç alarak kart borcunu ödedi mi?^j Kredi kartını ödeme şekli. ^k Çalıştığı kurumdaki pozisyonu. ^l Hizmet yılı. ^m Aylık gelir.

Bölüm 3'te H14 ile belirtilmiş olan hipotezlerin Pearson ki-kare testi sonuçları Tablo 5'te sunulmaktadır. İstatistiksel olarak anlamlı olan hipotezlerin anlamlılık düzeyleri (p değerleri) burada da koyultulmuş ve yıldızla işaretlenmiştir. Buna göre sırasıyla H14(a-b), H14(a-c), H14(a-d), H14(b-c), H14(b-d), H14(c-d), H14(e-f) hipotezleri kabul edilmiş; buna karşın H14(a-e), H14(a-f), H14(b-e), H14(b-f), H14(c-e), H14(c-f), H14(d-e), H14(d-f) hipotezleri ise reddedilmiştir. Tablo 5'deki tüm hipotezlerin satır bazında hesaplanmış frekans yüzdeleri (kontenjans yüzdeleri) Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 5: H14 Hipotezlerinin Pearson Ki-Kare Test Sonuçları

HİP			(b)	(c)	(d)	(e)	(f)
			KK limitleri (KLT)	Aylık KK kullanım sıklığı (AKKS)	Aylık KK borç miktarı (AKBT)	Aylık KK borç ödeme miktarı (AKBÖ)	Hiç temerrüde düştü mü? (TD)
H14(a)	KK adeti (KA)	χ^2 p sd	50,683 0,000*** 6	25,441 0,000*** 6	25,724 0,000*** 4	1,698 0,428 2	0,150 0,928 2
H14(b)	KK limitleri (KLT)	χ^2 p sd		44,060 0,000*** 9	64,489 0,000*** 6	3,909 0,271 3	3,849 0,278 3
H14 (c)	Aylık KK kullanım sıklığı (AKKS)	χ^2 p sd			117,219 0,000*** 6	2,502 0,475 3	1,277 0,734 3
H14(d)	Aylık KK borç miktarı (AKBT)	χ^2 p sd				0,202 0,904 2	4,556 0,102 2
H14(e)	Aylık KK borç ödeme miktarı (AKBÖ)	χ^2 p sd					20,506 0,000*** 1

HİP: Hipotez; *** $p < 0,01$; sd : Serbestlik derecesi; KK: Kredi kartı.

Tablo 6: H14 Hipotezlerinin Satırlara Göre Kontenjans Yüzdeleri

		KLT ^b					AKKS ^c			AKBT ^d			AKBÖ ^e		TD ^f		
		N	1000 ve altı	1001-2000	2001-5000	5001+	3'ten az	3-6 kez	7-10 kez	11+	0-500	501-1000	1001+	Tam. azını	Tamamını	Hayır	Evet
KA ^a	Bir	189	15,3	24,3	40,7	19,6	24,3	24,3	21,2	30,2	34,4	42,3	23,3	24,9	75,1	87,8	12,2
	İki	194	12,4	17,5	38,1	32,0	19,1	22,7	24,7	33,5	28,9	51,0	20,1	28,9	71,1	86,5	13,5
	Üç +	131	4,6	9,2	30,5	55,7	11,5	11,5	25,2	51,9	12,2	51,1	36,6	31,3	68,7	86,9	13,1
KLT ^b	1000 ve altı	59					28,8	25,4	22,0	23,7	45,8	47,5	6,8	35,6	64,4	87,9	12,1
	1001-2000	92					26,1	29,3	25,0	19,6	40,2	43,5	16,3	32,6	67,4	83,7	16,3
	2001-5000	191					19,9	21,5	24,1	34,6	30,4	47,6	22,0	26,7	73,3	90,6	9,4
	5001 +	172					11,0	12,8	22,7	53,5	8,7	50,6	40,7	24,4	75,6	84,8	15,2
AKKS ^c	3'ten az	98									51,0	38,8	10,2	30,6	69,4	85,6	14,4
	3-6 kez	105									43,8	44,8	11,4	26,7	73,3	84,8	15,2
	7-10 kez	121									23,1	58,7	18,2	32,2	67,8	89,2	10,8

11+	190	6,8	47,4	45,8	24,7	75,3	87,9	12,1
0-500	137				27,7	72,3	91,2	8,8
AKBT ^d 501-1000	246				28,9	71,1	87,3	12,7
1001 +	131				26,7	73,3	82,4	17,6
AKBÖ ^e Tam. Azını	144						76,4	23,6
Tamamını	370						91,3	8,7

^a Kredi Kartı adedi. ^b Kredi kart limitleri toplamı. ^c Aylık kredi kartı kullanım sıklığı. ^d Aylık kredi kartı borç tutarı. ^e Aylık kredi kartı borcunun ne kadarını öder? ^f Hiç temerrüde düştü mü?

Bölüm 3'te H15-H23 arası belirtilmiş olan hipotezlerin Pearson ki-kare testi sonuçları Tablo 7'de gösterilmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı olan hipotezlerin anlamlılık düzeyleri (p değerleri) burada da koyultulmuş ve yıldızla işaretlenmiştir. Buna göre sırasıyla H15h, H15i, H15j, H16h, H16i, H17j, H18h, H18j, H19h, H19i, H20i, H20j, H20k, H20l, H20m, H21i, H22j, H23l, H23m hipotezleri kabul edilmiş; buna karşın H15g, H15l, H16g, H16i, H16j, H17g, H17h, H17i, H17l, H18g, H18i, H18j, H19j, H19k, H19l, H19m, H20i, H21j, H21k, H21l, H21m, H22k, H22l, H22m, H23k, hipotezleri ise reddedilmiştir. Tablo 7'deki tüm hipotezlerin satır bazında hesaplanmış frekans yüzdeleri (kontenjans yüzdeleri) Tablo 8'de sunulmaktadır.

Tablo 7: H13-H23 Arası Hipotezlerin Pearson Ki-Kare Testi Sonuçları

HİP		KK başkasına kullandırır mı? (g)	İnternette kullanır mı? (h)	Bankadan borçla öder mi? (i)	Kişilerden borçla öder mi? (i)	Ödeme şekli (j)	Pozisyon (k)	Hizmet yılı (l)	Aylık gelir (m)
H15 Yaş (YA)	χ^2	2,075	25,699	7,151	10,969	37,991			
	p	0,72	0,00***	0,13	0,03**	0,00***			
	sd	4	4	4	4	12			
H16 Cinsiyet (Cİ)	χ^2	0,103	6,172	2,088	12,175	3,158			
	p	0,75	0,01**	0,15	0,00***	0,37			
	sd	1	1	1	1	3			
H17 Medeni durum (MD)	χ^2	1,120	1,444	0,941	0,025	13,928			
	p	0,29	0,23	0,33	0,88	0,00***			
	sd	1	1	1	1	3			
H18 Eğitim düzeyi (ED)	χ^2	5,642	15,917	4,721	4,848	38,965			
	p	0,13	0,00***	0,19	0,18	0,00***			
	sd	3	3	3	3	9			
H19 KK başkasına kullandırır mı? (KBK)	χ^2		11,776	3,276	1,998	1,866	2,856	4,515	1,787
	p		0,00***	0,07*	0,16	0,60	0,24	0,34	0,18
	sd		1	1	1	3	2	4	1
H20 İnternette kullanır mı? (KİK)	χ^2			6,905	0,351	63,839	4,952	13,791	35,602
	p			0,00***	0,55	0,00***	0,08*	0,00***	0,00***
	sd			1	1	3	2	4	1
H21 Bankadan Borçla öder mi? (BBKB)	χ^2				47,502	4,032	0,123	7,550	0,871
	p				0,00***	0,26	0,94	0,11	0,35
	sd				1	3	2	4	1
H22 Kişilerden Borçla öder mi? (ŞBKB)	χ^2					9,465	1,240	4,163	1,102
	p					0,02**	0,54	0,38	0,29
	sd					3	2	4	1

H23	Ödeme şekli (KÖŞ)	χ^2 p sd	7,127 0,31 6	28,577 0,00*** 12	17,694 0,00*** 3
-----	----------------------	-------------------------	--------------------	-------------------------	------------------------

HİP: Hipotez; * $p < 0,10$; ** $p < 0,05$; *** $p < 0,01$; sd : Serbestlik derecesi; KK: Kredi kartı.

Tablo 8: H15-H23 Arası Hipotezlerin Satırlara Göre Kontenjans Yüzdeleri

		N	KBK ^h		KİK ⁱ		BBKB ^j		ŞBKB ^k		KÖŞ ^l			
			Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Öm. Öd. tı.	ATM'den	Banka şb.	İnternette
YA ^a	30 ve altı	102	64,7	35,3	34,3	65,7	85,3	14,7	93,1	6,9	19,8	36,6	19,8	23,8
	31-35 arası	97	58,8	41,2	38,1	61,9	85,6	14,4	88,7	11,3	38,1	20,6	22,7	18,6
	36-40 arası	144	61,1	38,9	43,1	56,9	77,1	22,9	87,5	12,5	35,4	20,8	20,1	23,6
	41-45 arası	81	66,7	33,3	46,9	53,1	72,8	27,2	81,5	18,5	42,0	27,2	14,8	16,0
	46 ve üzeri	90	66,7	33,3	67,8	32,2	81,1	18,9	95,6	4,4	52,2	14,4	25,6	7,8
Cİ ^b	Kadın	195	64,1	35,9	52,3	47,7	83,6	16,4	95,4	4,6	35,4	27,2	21,5	15,9
	Erkek	319	62,7	37,3	41,1	58,9	78,4	21,6	85,6	14,4	37,7	21,7	20,1	20,4
MD ^c	Bekar	88	68,2	31,8	51,1	48,9	84,1	15,9	89,8	10,2	23,9	37,5	22,7	15,9
	Evli	426	62,2	37,8	44,1	55,9	79,6	20,4	89,2	10,8	39,5	20,9	20,2	19,3
ED ^d	Lise ve altı	82	70,7	29,3	63,4	36,6	72,0	28,0	82,9	17,1	21,0	35,8	32,1	11,1
	Ön lisans	103	61,2	38,8	44,7	55,3	82,5	17,5	88,3	11,7	35,0	23,3	25,2	16,5
	Lisans	277	59,9	40,1	43,0	57,0	82,3	17,7	91,3	8,7	38,3	20,9	19,5	21,3
	Lisans üstü	52	73,1	26,9	30,8	69,2	78,8	21,2	90,4	9,6	57,7	21,2	00,0	21,2
ÇKP ^e	Üst d. yön.	45	66,7	33,3	46,7	53,3	82,2	17,8	84,4	15,6	46,7	11,1	20,0	22,2
	Ort. d. yön.	52	73,1	26,9	30,8	69,2	80,8	19,2	90,4	9,6	42,3	25,0	13,5	19,2
	Düz mem.	417	61,6	38,4	47,0	53,0	80,1	19,9	89,7	10,3	35,1	25,0	21,6	18,3
HY ^f	1-5 yıl	95	68,4	31,6	37,9	62,1	89,5	10,5	93,7	6,3	21,3	33,0	22,3	23,4
	6-10 yıl	83	62,7	37,3	37,3	62,7	78,3	21,7	88,0	12,0	33,7	22,9	22,9	20,5
	11-15 yıl	141	59,6	40,4	41,8	58,2	77,3	22,7	87,2	12,8	34,8	26,2	17,0	22,0
	16-20 yıl	96	58,3	41,7	51,0	49,0	76,0	24,0	86,5	13,5	43,8	22,9	21,9	11,5
	21 +	98	69,4	30,6	59,2	40,8	82,7	17,3	91,8	8,2	51,0	13,3	21,4	14,3
AG ^g	2000 ve altı	283	65,7	34,3	57,2	42,8	82,0	18,0	88,0	12,0	30,0	29,3	23,0	17,7
	2001 +	230	60,0	40,0	45,4	54,6	80,5	19,5	89,3	10,7	45,0	17,0	17,9	20,1
KBK ^h	Hayır	325			51,1	48,9	82,8	17,2	90,8	9,2	36,6	25,2	20,9	17,2
	Evet	189			35,4	64,6	76,2	23,8	86,8	13,2	37,2	21,3	20,2	21,3
KİK ⁱ	Hayır	233					85,4	14,6	88,4	11,6	34,3	31,3	28,8	5,6
	Evet	281					76,2	23,8	90,0	10,0	38,9	17,5	13,9	29,6
BBKB ^j	Hayır	413							93,9	6,1	36,4	23,3	19,9	20,4
	Evet	101							70,3	29,7	38,6	25,7	23,8	11,9
ŞBKB ^k	Hayır	458									38,6	22,5	19,7	19,2
	Evet	55									21,8	34,5	29,1	14,5

^a Yaş. ^b Cinsiyet. ^c Medeni durum. ^d Eğitim düzeyi. ^e Çalıştığı kurumdaki pozisyonu. ^f Hizmet yılı. ^g Aylık gelir. ^h Kartını başkasına kullanır mı? ⁱ Kartını internette kullanır mı? ^j Hiç bankadan borç alarak kart borcunu öder mi? ^k Hiç şahıstan borç alarak kart borcunu öder mi? ^l Kredi kartını ödeme şekli.

5. Tartışma ve Değerlendirme

Bu çalışmada ele alınan hipotezlerde “rutin” ya da “alışılmış” diye tabir edilebilecek yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, pozisyon, hizmet yılı ve aylık gelir düzeyi gibi içerisinde kredi kartı konusu barındırmayan demografik değişkenlerin hiçbirinin birbirleriyle olan ilişkisine bakılmamıştır. Bunlar ya kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenlerle ya da kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenler birbirleriyle eşleştirilerek hipotezler oluşturulmuştur. Bireylerin bazı “rutin” demografik özelliklerini içeren birçok hipotezin anlamlı çıkması onların bu demografik

özelliklerinin kredi kartını ilgilendiren birçok kategorik değişken içerisinde bazı kategorilere daha fazla dahil olma, bazılarına ise daha az dahil olma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Tablo 2’de ele alınan hipotezlerden 42’si ve Tablo 7’de ele alınan hipotezlerden 35’i içerisinde bu “rutin” demografik özellikler bulunmaktadır. Tablo 2’deki bu 42 hipotezin 30’unun ve Tablo 7’deki bu 35 hipotezin 13’ünün anlamlı çıkması dayanakdabelirtilen hususun kanıtı olarak gösterilebilir. Ancak anlamsız çıkan hipotezler de azımsanamaz sayıdadır. Bunlar için de denilebilir ki, bireylerin bazı demografik özellikleri de onların kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenler içerisinde herhangi bir kategoriye doğru olan eğilimlerini artırmamaktadır.

Kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenlerin yine kredi kartını ilgilendiren diğer kategorik değişkenlerle olan ilişkileri Tablo 5’teki hipotezlerin tamamında ve Tablo 7’deki hipotezlerin de 10 tanesinde (H19h, H19ı, H19i, H19j, H20ı, H20i, H20j, H21i, H21j, H22j) ele alınmaktadır. Tablo 5’teki 15 hipotezin 7’si ve Tablo 7’deki bu şarta uyan 10 hipotezin 6’sı anlamlı çıkmıştır. Demek ki, bireylerin kredi kartını içeren bazı kategorilere dahil olmaları yine kredi kartını içeren diğer bazı kategorilere biraz daha fazla, bazılarına ise biraz daha az dahil olma eğilimlerini artırmaktadır. Tablo 5 ve 7’deki söz konusu anlamlı çıkan hipotezler bunu destekler niteliktedir. Ancak bu hipotezlerin yaklaşık yarısı da anlamlı çıkmamıştır. Bunlar için de denilebilir ki, bireylerin kredi kartını içeren bazı değişkenlerdeki kimi kategorilere dahil olmaları onların yine kredi kartını içeren diğer değişkenlerdeki kategorilere dahil olmalarında belirleyici bir etkisi yoktur.

İlk iki paragrafta belirtilenlerin ışığı altında kontenjans yüzdelerine bakılarak birçok hipotez için bireylerin hangi kategorilere dahil olmaya daha eğilimli oldukları da belirlenebilir. Tablo 3 incelendiğinde 3 ve daha fazla kredi kartı sahibi olmaya, erkeklerin daha çok eğilimli oldukları (%30,1), kadınların ise daha az eğilimli oldukları (%17,9) görülür. Aynı şekilde bekarlar 3 ve daha fazla sayıda kredi kartına daha az (%17,0), evliler ise daha çok (%27,2) sahip olma eğilimindedir. Bu bulgular Kızgın’ın (2009:103) çalışmasındaki bulguları destekler niteliktedir. Kredi kartına sahip olma yılı arttıkça çok sayıda kredi kartına sahip olma eğilimi de artmaktadır. Eğitim düzeyi lisans üstü olanların çok sayıda kredi kartına sahip olma eğilimlerinin diğer eğitim düzeylerine göre yüksek olduğu gözlenmektedir (%38,5). Bu bulgu kredi kartı sahibi olma olasılığının eğitim düzeyinin artmasına bağlı olarak arttığını ileri süren çalışmaları destekler niteliktedir (Kükrer, 2006:77; Çavuş, 2006:181; Altan & Göktürk, 2008:114; Tunalı & Taloğlu, 2010:92). Kredi kartını internet ortamında kullananların çok sayıda kredi kartına sahip olma eğilimleri fazladır. Bireylerin çalıştıkları kurumdaki pozisyon yükseldikçe ve aylık gelirleri arttıkça çok sayıda kredi kartına sahip olma eğilimleri de artmaktadır. Bu bulgu geçmiş çalışmaları destekler niteliktedir (Altan & Göktürk, 2009:115; Oktay vd., 2009:18; Tunalı & Taloğlu, 2010:92). Kredi kartı limitleri açısından da bunlara benzer izlenimler oluşmaktadır. Bireylerin yaşı ilerledikçe, kredi kartına sahip olma yılı, eğitim düzeyi, çalıştıkları kurumdaki pozisyonları, hizmet yılları ve aylık gelirleri arttıkça en üst düzeyde kredi kartı limitine sahip olma eğilimleri artmaktadır. Erkekler ve evliler için de yine kredi kartı limitleri kadınlar ve bekarlara nazaran fazladır. Kredi kart limitleri en üst düzeyde olan bireyler kredi kartı boçlarını en çok otomatik ödeme talimatıyla (%41,3) veya internetten (%37,5) ödemeye meyillidir. Limiti en az seviyede olan bireyler otomatik ödeme talimatıyla ödemeye en az (%6,9) meyilli olanlardır. Temerrüde düşme durumu erkeklerde kadınlara nazaran fazladır. Bu

bulgu Wang (2011:91) ve Tunçez'in (2010:37) çalışmalarındaki bulgularla örtüşmektedir. Daha önce kredi kartı borcunu bankadan veya diğer şahıslardan borç alarak ödemiş olanlarda temerrüde düşme durumu diğer kategorilere nazaran yine fazla görülmektedir.

Tablo 4'te ele alınan kontenjans yüzdeleri de benzer şekilde değerlendirilebilir. Aylık olarak kredi kartını en sık kullanan bireyler 31-45 yaş arası bireylerdir. Erkekler ve evliler kredi kartını kadınlar ve bekarlara nazaran daha sık kullanmaktadır. Ucal vd. (2011:9027) de çalışmalarında benzer yönde bulgulara ulaşmıştır. Kredi kartına sahip olma yılı arttıkça aylık kredi kartı kullanma sıklığının artması da Altan ve Göktürk'ün (2008:115) bulgusunu desteklemektedir. Kredi kartına sahip olma yılı arttıkça aylık kredi kartı kullanma sıklığı artmaktadır. Kredi kartını internette kullananlar, internette kullanmayanlara nazaran kartlarını daha sık kullanmakta ve buna benzer şekilde kredi kartı borcunu internetten ödeyenler genelde kredi kartlarını çok sık kullanan kişiler olmaktadır (%47,9). Bu bulgu internet ve telefon bankacılığı hizmetlerinin 42 yaş üzerindeki bireyler arasında kredi kartı kullanım sıklığını etkileyecek kadar yaygın kullanılmadığı bulgusunu ortaya koyan Gökçen & Kaya'yı (2009:13) desteklemektedir. Çalıştığı kurumdaki pozisyon arttıkça ve aylık gelir arttıkça kullanım sıklığı artmaktadır. Hemen tüm kategorilerdeki kamu çalışanları aylık kredi kartı borç tutarı açısından genelde 501-1000 dilimine girmeye daha çok eğilimlidir. Bu dilimdeki yüzdeler genelde %40'ın üzerindedir. Bununla birlikte evlilerde aylık kredi kartı borç tutarının bekarlara nazaran yüksek çıkmış olması Jones vd.'nin (2005:14) çalışmasını desteklemektedir. Aynı zamanda aylık kredi kartı borç tutarının üst düzey yöneticilerde düz memurlara nazaran, geliri yüksek olanlarda düşük olanlara nazaran yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu bulgu kredi kartı borcu ile gelir arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu ileri süren Kim & De Vaney'in (2001:75) çalışmasını destekler niteliktedir. Genelde kamu çalışanlarının büyük bir çoğunluğu aylık kredi kartı borcunun tamamını ödemektedir. Ancak tamamından azını ödeyenlerin yüzdeleri de göz ardı edilemeyecek büyüklüktedir. 46 ve üzeri yaşlarda tamamından azını ödeyenler oldukça azalmaktadır (%18,9). Kredi kartı borcunu daha önce bankadan veya diğer şahıslardan borç alarak ödemiş olanlarda borcun tamamından azını ödeme eğilimi artmaktadır. Tamamından azını ödeyenler kredi kartı borçlarını en çok ATM'den ödemeyi tercih etmektedir.

Kredi kartını içeren kategorik değişkenlerin kendi aralarındaki ilişkilere ve kontenjans yüzdelerine bakıldığında genel olarak çıkan sonuçlarda sürpriz bir bulguya rastlanmamaktadır. Tablo 6'daki bulgular incelendiğinde kart adedi arttığında limitin, kullanım sıklığının ve borç tutarının arttığı gözlenmektedir. Bu bulgu kredi kartı sayısı ile kredi kartı borcu arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğunu ileri süren çalışmaları destekler niteliktedir (Kim & De Vaney, 2001:75; Altan & Göktürk, 2008:117; Wang, 2011:89). Yine, limit arttıkça kullanım sıklığının ve borç tutarının arttığı görülmektedir. Kullanım sıklığı arttıkça borç tutarı artmaktadır. Aylık kredi kartı borcunun tamamını ödeyenlerde temerrüde düşme durumu oldukça düşüktür. Tablo 8 incelendiğinde yine çok sürpriz bir bulguya rastlanmamaktadır. İleri yaşlardaki memurlar kredi kartını diğer yaş kategorilerine nazaran internet üzerinden daha az kullanmaktadır (46 ve üzeri yaş %32,2). Eğitim düzeyi arttıkça internet üzerinden kredi kartı kullanma artmaktadır. İnternet üzerinden kredi kartı kullanımı orta düzey yöneticilerde daha fazladır. Hizmet yılı ilerledikçe internet üzerinden kredi kartı

kullanımı azalmaktadır. Bu durum yaş ilerledikçe çıkan sonuca benzemektedir. Kredi kartını başka biriyle paylaşanlar kart borcunu internetten ödemeye daha meyillidir (%64,6). Kredi kartı borcunu daha önce bankadan borç alarak ödemiş olanlar böyle bir şey yapmamış olanlara nazaran başka şahıslardan borç alarak da ödemeye daha çok meyillidir. Eğitim düzeyi arttıkça kredi kartı borcunu otomatik ödeme talimatı vererek ödeyenlerin ve internetten ödeyenlerin sayısı artmakta, ATM'den ve banka şubelerinden ödeyenlerin sayısı azalmaktadır. Araştırmanın örneklemine giren ve lisans üstü eğitim düzeyine sahip hiç bir kamu çalışanı kredi kartı borcunu banka şubelerine giderek ödememektedir. Hizmet yılı arttıkça otomatik ödeme talimatı vererek ödeme artmakta, internetten ödeme azalmakta, diğer iki ödeme şekli ise pek değişmemektedir. Yüksek gelirlielerde otomatik ödeme talimatıyla ödemek daha yaygındır. Kredi kartını internet ortamında kullananlarda bile otomatik ödeme talimatıyla kredi kartı borcunu ödemek (%38,9) internetten ödemekten (%29,6) daha yaygındır.

Yukarıda tesbit edilen bulgular anlamlı çıkan hipotezler üzerinde elde edilmiştir. Bunlar genel olarak sürpriz gibi görünmemekle beraber “Çalıştığı kurumdaki pozisyonu artan, aylık geliri artan kişiler neden kredi kartı kullanmaya daha bağımlı hale gelmektedir?” gibi bir soru gündeme gelebilir. Öte yandan beklenir, fakat ilginç olan diğer bir bulgu da bireylerin internette işlem yapmaya olan eğiliminin eğitim düzeyinin artmasıyla artıyor olması ve yakın bir gelecekte banka şubelerine gidip işlem yaptıran hemen hiç kimsenin kalmayacağı yönünde bir beklentiyi çalışmanın bulgularının desteklemesidir. Bunun en büyük kanıtı lisans üstü mezunu olupta kredi kartı borcunu banka şubelerine giderek ödeyen kişilerin yüzdesinin sıfır çıkmasıdır.

Anlamsız çıkan hipotezlerden ise en ilginç olanları temerrüde düşme durumunu içeren hipotezlerdedir. Örneğin kredi kartını başkalarına kullandıran kişilerin kontrolü kaybedip temerrüde daha çok düşecekleri yönünde bir beklenti olmasına rağmen bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Diğer yandan hipotez anlamsız olmasına rağmen lisans üstü eğitim almış kişilerde diğer eğitim düzeylerine göre temerrüde düşme oranının yüksek olması ve bu oranın ön lisans eğitimi almış kişilerde oldukça düşük olması da ilginçtir. Bu bakımdan araştırmanın bulguları eğitim düzeyinin artmasına bağlı olarak temerrüde düşme olasılığının azalacağını öngören çalışmalarla (Tunçez, 2010:38; Ceylan, 2006:113) örtüşmemektedir. Temerrüde düşme durumunun aylık gelir düzeyiyle de bir ilişkisinin çıkmamış olması ilginçtir. Yine temerrüde düşme değişkeniyle aylık kredi kartı limitleri, aylık kredi kartı kullanım sıklığı ve aylık kredi kartı borç miktarı arasındaki ilişkilerin de istatistiksel olarak anlamlı olmaması normal gibi görünmekle beraber tartışmaya açıktır.

6. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Gelecekte Yapılabilecekler

Mevcut örnek kütlenin yalnızca Bilecik ili merkez ilçe sınırları içerisindeki kamu çalışanlarından seçilmiş olması elde edilen hipotez sonuçlarının genellenebilmesinde bazı sorunlar oluşturabilir. İleriki çalışmalarda daha çok il ve ilçeyi içeren daha büyük örneklemeler düşünülebilir. Ayrıca yeni çalışmalarda kredi kartı kullananserbist meslek sahibi, özel sektör çalışanı ve öğrenci gibi bireylerin de örnekleme katılması sonuçların genellenebilirliğini artıracaktır. Böylece bireylerin meslek kategorileriyle kredi kartını ilgilendiren değişkenler arasındaki ilişkiler de incelenebilir.

Yapılan Pearson ki-kare testlerinin güvenilir olabilmesi için “bir kotenjans tablosunda teorik (beklenen) frekansların hiçbirinin %5’in altında olmaması” gerekmektedir. Bu çalışmada bu kuralı ihlal eden bazı değişkenlerin birbirine yakın özellikteki alt kategorileri birleştirilerek kural ihlali ortadan kaldırılmıştır. Kredi kartı sahiplik yılı, eğitim düzeyi, aylık gelir değişkenleri bunlara örnektir. Örneğin aylık gelirin yalnızca “2000 ve altı” ile “2001 ve üzeri” kategorilerinden oluşmasının; eğitim düzeyi değişkeninde yüksek lisans ve doktora yerine yalnızca “lisans üstü” kategorisinin olmasının nedeni budur. İleride yapılacak çalışmalarda değişik ve daha geniş örnek kütlelerle bu değişkenlerdeki kategori sayıları artırılabilir ve ilgili olan hipotezlerin anlamlı olup olmadıkları bu çalışmadakilerle karşılaştırılabilir.

7. Sonuç

Kredi kartlarının bu derece yaygın kullanılması önümüzdeki yıllarda da ciddi bir tüketici finansman aracı olarak önemlerini koruyacakları yönünde bir izlenim oluşturmaktadır. Tüketiciler tarafından elde edilmelerinin gün geçtikçe daha kolay hale gelmesi bunun diğer bir göstergesidir. Ancak tüketicilerin, içerisinde bulundukları kategorik özelliğin getirdiği birtakım avantaj ve dezavantajlara göre kimi zaman kredi kartı konularında daha bilinçli davranmaları, kimi zaman da ödeme açısından zora sokabilecek diğer birtakım kategorilere doğru eğilim göstermeleri neticesinde daha bilinçsiz davranmaları söz konusu olabilmektedir.

Bu çalışmada öncelikle tüketicilerin temel demografik özelliklerinden yola çıkılarak, bunlarla kredi kartını ilgilendiren birçok kategorik değişken arasında anlamlı ilişkiler olup olmadığı araştırılmıştır. Özellikle yaş, cinsiyet, medeni durum, pozisyon ve gelir düzeyi gibi demografik türde birçok değişkenle kredi kartını ilgilendiren kategorik değişkenler arasında çok sayıda anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bundan başka, kredi kartını ilgilendiren örneğin internette kullanıp kullanmama, ödeme şekli, kartını başkalarına kullandırıp kullandırmama gibi birçok kategorik değişkenin kendi aralarında da çok sayıda anlamlı ilişkileri olduğu bulunmuştur. Çalışmada oldukça fazla sayıda hipotezin (138) incelemeye alınması ve bunların detaylı bir değerlendirmesinin yapılmış olması elde edilen sonuçların akademisyenler ve uygulayıcılar açısından çok yönlü kullanılabilirlik imkânını artırmaktadır.

Kaynakça

- Altan, M., & Göktürk, E. (2008). Türkiye’de memurların kredi kartı kullanım alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 39, 110-127.
- Aşan, Z. (2007). Kredi kartı kullanan müşterilerin sosyo ekonomik özelliklerinin kümeleme analizi ile incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 256-267.
- Ayden, C., & Demir, Ö. (2011). Kartlı ödeme sistemleri ve Türkiye’de uygulama yöntemleri: Tüketicilerin ödeme sistemlerini kullanma ve tercihlerine yönelik bir çalışma. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 34-47.
- Cengiz, E. (2009). Bireylerin kredi kartlarını değiştirme tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 179-196.

- Ceylan, O. (2006). Türkiye’de yıllara göre kredi kartı kullanım durumu ve batık kredi kart borç sahiplerinin profili. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Finans Bilim Dalı, İstanbul.
- Çavuş, M. F. (2006). Bireysel finansmanın temininde kredi kartları: Türkiye’de kredi kartı kullanımı üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 173-189.
- Çırpan, B. (2000). *Kredi kartları: Takas (uluslararası işlemler)*. Bursa: Ceren Yayıncılık.
- Durukan, T., Elibol, H., & Özhavzalı, M. (2005). Kredi kartlarındaki taksit uygulamasının tüketicinin harcama alışkanlıkları üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik bir araştırma (Kırıkkale ili örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 143-153.
- Girginer, N., Çelik, A. E., & Uçkun, N. (2008). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kredi kartı kullanımlarına yönelik bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 193-208.
- Gökçen, G., & Kaya, F. (2009). Bireysel müşterilerin kredi kartı tercihlerine etkieden faktörlerin belirlenmesi. *Bankacılar Dergisi*, 20(70), 3-17.
- Hayhoe, C. R., Leach, L., & Turner, P. R. (1999). Discriminating the number of credit cards held by college students using credit and money attitudes. *Journal of Economic Psychology*, 20(6), 643- 656.
- Hyttinen, A., & Takalo, T. (2008). Consumer awareness and the use of payment media: Evidence from young Finnish consumers. *Bank of Finland Research Discussion Papers*, 2, 3-33.
- Jones J. E. (2005). College Students’ Knowledge and use of credit. *Financial Counseling and Planning*, 16(2), 9-16.
- Kızgın, Y. (2009). Tüketicilerin kredi kartı marka tercih nedenlerinin kümeleme analizi ile incelenmesi: Muğla örneği. *Celal Bayar Üniversitesi S.B.E.Dergisi*, 7(2), 93-110.
- Kim, H., & De Vaney, S. A. (2001). The determinants of outstanding balances among credit card revolvers. *Financial Counseling and Planning*, 12(1), 67-79.
- Kükrer, N. (2006). Kredi kartı kullanımını etkileyen sosyo-ekonomik faktörlerin analizi: Burdur ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı, Isparta.
- Norvilitis, J. M., Osberg, T. M., Young, P., Merwin, M. M., Roehling, P. V., & Kamas, M. M. (2006). Personality factors, money attitudes, financial knowledge and credit-card debt in college students. *Journal of Applied Social Psychology*, 36(6), 1395-1413.

- Oktaç, E., Özen, Ü., & Alkan, Ö. (2009). Kredi kartı sahipliğinde etkili olan faktörlerin araştırılması: Erzurum örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2), 1-22.
- Torlak, Ö. (2002). Kredi kartı kullanımının satın alma alışkanlıklarına etkileri üzerine Eskişehir'de bir araştırma. *Yönetim*, 13(41), 67-78.
- Tunalı, H. F., & Taloğlu, Y. (2010). Factors affecting credit card uses: Evidence from Turkey using tobit model. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, 23, 81-101.
- Tunçöz, A. (2010). Essays on consumer behavior in the Turkish credit card market. (Unpublished Postgraduate Thesis). Boğaziçi Üniversitesi, Institute for Graduate Studies in the Social Sciences, Master of Arts In Economics, İstanbul.
- Ucal, M., Lou O'Neil, M., & Çankaya, S. (2011). Effects of gender on credit card usage among university students in Turkey. *African Journal of Business Management*, 5(22), 9023-9030.
- Yeniçeri, T., & Akturan, U. (2007). Kredi kartını bilinçli kullanan ve kullanmayan tüketicileri ayırmada kullanılabilecek temel belirleyiciler üzerine bir pilot araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(2), 243-266.
- Yılmaz, V., & Çatalbaş, G. K. (2007). Kredi kartlarına ilişkin algının müşteri memnuniyeti ve sadakati üzerine etkisi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 44(513), 83-94.
- Wang, A. (2011). Effects of gender, ethnicity, and work experience on college students' credit card debt: Implications for wealth advisors. *The Journal of Wealth Management*, 14(2), 85-100.
- Warwick, J., & Mansfield, P. (2000). Credit card consumers: College students' knowledge and attitude. *Journal Of Consumer Marketing*, 17(7), 617-626.

